

Farvefilm for folket

Det sidste årstid har der været megen postyr – især i USA – omkring farvelægningen – colorization – af gamle sort-hvide film, som nu synes at være slået igennem på markedet. Det er en del år siden, at eksperimenterne begyndte med kolorering af Betty Boop-tegnefilm og Gøg og Gokke-farcer. Men nu er den computerteknik, der anvendes, fuldt udviklet, og nye selskaber køber gamle film op i bundter for at farvelægge dem og give dem påstået nyt liv og især et nyt publikum. For tilskyndelsen til at markedsføre farvefilmudgaver af sort-hvide film er naturligvis merkantil. Der kan ikke opdrives én æstetisk undskyldning for at gøre det. Men en branche, der altid har vidst at følge publikums ønsker, må naturligvis tage hensyn til, at unge mennesker ikke vil se sort-hvide film i biograferne, og først og fremmest, at ingen vil glo på sort-hvide film i TV eller købe sort-hvide film på video. Og det er TV og video som markeder, der nu regerer over filmen.

Protesterne mod farvelægning af sort-hvide film har været lige så talrige som rimelige. Woody Allen, John Huston, Fred Zinnemann, James Stewart og mange andre har forarget taget afstand fra fænomenet som enkeltpersoner og såvel Directors Guild som Screen Actors Guild of America, The American Film Institute og The American Society of Cinematographers har i kunstens hellige navn fordømt denne nyeste form for vandalisme.

I et vigtigt essay i Time (12.1.1987) anlagde Charles Krauthammer et mere nøgternt synspunkt. Ikke at han principielt ville forsvare farvelægningen, men han raillerede over det hykleri, som han fornemmede i en branche, der altid har sat hensynet til, hvad publikum ønskede, over hensynet til, hvad man mente, publikum burde have. Krauthammer havde vanskeligt ved at blive så stærkt ophidset over, at man nu producerer en ny form for ragelse i en kultur der producerer megatons af junk hver år. Og som en god liberal ville han lade markedet afgøre, om de nye farvelagte film skulle blive en succes eller ej. Og hans egentlige ærinde var at gøre opmærksom på farerne ved at indføre forbud.

Hvad man kan give Krauthammer ret i er, at farvelægning af sort-hvide film kun er det nyeste udslag af en konstant foragt fra branchens side over for de produkter, den lever af. Krauthammer nævner, at Hollywood i årtier har tolereret eftersynkronisering af film, og mener, at i princippet er farvelægning ikke andet end eftersynkronisering for en generation, der er døv over for den sort-hvide film.

Claude Rains og Humphrey Bogarts skygge i Casablanca (Michael Curtiz, 1942).

Hvor meget man end naturligvis må tage afstand fra denne nye form for vandalisme, må man desværre konstatere, at den ligger inden for en tradition, der er lige så gammel som filmen selv. Man kan næsten gå så vidt at hævde, at film aldrig er blevet respekteret i den form, de er blevet skabt.

At fremvise stumfilm i forkert tempo, at vise film i forkert format, at lægge ny musik til gamle film etc. er alle udtryk for overgreb mod filmene selv, hvor smukke motiverne end i visse tilfælde kan være. Vandalisme over for filmene har som sagt eksisteret lige så længe, der har været film til. Men det virkelige skred skete selvfølgelig med fjernsynets fremkomst, og hvis branchen havde sat hensynet til filmene over hensynet til pengene, havde den naturligvis aldrig solgt sine film til TV, men forbeholdt dem til biograferne.

Den forfladigelse af smagen, som kravet til kun at se film i farver, er det seneste resultat af, er først og fremmest blevet stimuleret gennem TVs filmforevisninger. Og det er i og for sig en logisk udvikling, at når man begyndte med at vise farvefilm i sort-hvid må man foreløbig ende med at vise sort-hvide film i farver.

Det er trist, at det store og ikke mindst nye unge publikum nu bliver spist af med lemlæstede udgaver af det, der engang kunne opleves som filmkunst, og det vil naturligvis betyde en yderligere vulgarisering af smagen. Tilbage er at konstatere, at så længe der er

filmarkiver til, vil de sort-hvide film ikke forsvinde, og filmarkivernes position som åndehuller for de filmkunstinteresserede vil blive endnu mere central. Det er således vigtigt, at man opprioriterer filmarkiverne bevillingsmæssigt, således at de får mulighed for at restaurere og bevare filmene i en form så tæt på den originale som overhovedet muligt. Dette er i sig selv i kæmpearbejde i betragtning af, hvilket materiale, arkiverne ofte har overtaget fra producenter og udlejere. Og det værste tænkelige resultat af den almindelige smagsforringelse er, at man fra politisk hold skulle nedprioritere filmarkiverne fordi man fandt deres virksomhed elitær.

Ib Monty

Efterårets repertoire på museet

Museet indleder den næste sæsons forevisninger mandag den 31. august. I september og oktober vil der blive vist serier af Jørgen Leths og Francis Coppolas film. I tilknytning til museets udstilling præsenteres en serie over temaet „Den rumelige illusion” og som et a propos til TV's forevisning af Claude Lanzmanns *Shoah* viser museet Lanzmanns første film *Pourquoi Israel?*. Endelig fortsætter vi serien af franske film, der nu er nået til 40'erne.